

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/130/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4210217749
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4210217749.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Veroniky Svoradovej, v právnej veci žalobcu: CETELEM SLOVENSKO a.s., Panenská 7, Bratislava, IČO: 35 787 783, zastúpenému JUDr. Marekom Czompolym, advokátom so sídlom Bratislava, Ventúrska 16, proti žalovaným: 1/ Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., M. XXX, 2/ E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., B. A. XX/X, o zaplatenie 3.708,83 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 27. marca 2012 pod č. k. 13C/342/2011-76 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa žalovaného v 2. rade potvrdzuje.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania žalovaného v 2. rade zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu o zaplatenie 3.708,83 eura s 9 % úrokom z omeškania ročne od 01.09.2010 voči žalovanej v I. rade zamietol. Žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.610,01 eura s 9 % úrokom z omeškania ročne od 01.09.2010 do zaplatenia v pravidelných mesačných splátkach po 50 eur, splatných vždy do 20. dňa každého mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia a vo zvyšku žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanej v I. rade náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ju neuplatnila podľa § 142 ods. 1 OSP. Žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 404,54 eura, ktorá pozostávala z trov právneho zastúpenia vo výške 249,14 eura a iných trov vo výške 150,40 eura, s odkazom na ust. § 142 ods. 2 OSP. V odôvodnení uviedol, že ako predbežnú otázku skúmal platnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere z 08.12.2006 a dospel k záveru, že žalovaná v 1. rade túto zmluvu nepodpísala, ale jej podpis nahradil žalovaný v 2. rade. Z toho bolo zrejmé, že zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej ako „OZ“), keď svojim účelom odporovala zákonu. Existoval tu aj dôvod neplatnosti podľa § 40 ods. 1, 3 OZ, keďže aj podľa § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere, zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. V súvislosti s neplatnosťou zmluvy voči žalovanej v I. rade, je neplatná aj tá časť zmluvy, v ktorej sa žalovaný v 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne so žalovanou v 1. rade uhradiť záväzky zo zmluvy o úvere, najmä keď žalovanej v I. rade v dôsledku neplatnej zmluvy nevznikol žiadny záväzok. Žalobca plnil žalovanému v I. rade na jeho účet sumu 4.879,51 eura, z ktorej sumy uhradil 2.269,50 eura. Prijatím tohto plnenia sa bezdôvodne obohatil podľa § 451 ods. 2 OZ a tak mu vznikla podľa § 456, § 457 a § 458 OZ povinnosť takto získané bezdôvodné obohatenie vrátiť žalobcovi. Keďže sa dostal s plnením dlhu do omeškania, priznal mu úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 1, 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

Proti tomuto rozsudku, v časti týkajúcej sa žalovaného v 2. rade, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, domáhajúc sa zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dôvodil tým, že prvostupňový súd v ním napadnutej časti dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdil. Ďalej uviedol, že žalovaný v 2. rade bol viazaný zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru z dôvodu, že svojim podpisom na zmluve jasne prejavil vôľu smerujúcu k vzniku úverového vzťahu. Urobil tento úkon slobodne, vážne, jasne a zrozumiteľne. Mal plnú spôsobilosť na právne úkony a jeho prejav jasne smeroval k tomu, aby mu bol poskytnutý úver za podmienok uvedených v zmluve. Touto zmluvou sa aj žalovaný v 2. rade riadil a plnil z nej vyplývajúce záväzky, keď na splátkach zaplatil sumu 2.269,46 eura. Voči uplatnenému nároku žalovaný v 2. rade nič nenamietal, žiadnym spôsobom ho nerozporoval a nespochybnil, práve naopak, potvrdil, že zmluvu podpísal aj za žalovanú v I. rade, čím potvrdil svoju vôľu byť viazaný z úverového vzťahu so žalobcom.

Žalovaný v 2. rade v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že súhlasí s rozsudkom prvostupňového súdu.

Odvolačný súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP, a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a o odvolaní rozhodol tak, že rozsudok v napadnutej časti týkajúcej sa žalovaného v 2. rade podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou voči žalovanej v 1. rade domáhal zaplata sumy 3.708,83 eura s 9 % úrokom z omeškania ročne od 01.09.2010 do zaplata a náhrady trov konania. V priebehu konania na návrh žalobcu súd prvého stupňa uznesením zo dňa 14.11.2011 č. k. 13C/342/21-56 pripustil do konania vstup žalovaného v 2. rade podľa § 92 ods. 1 OSP. Na pojednávaní konanom 27.03.2012 súd pripustil zmenu petitu v zmysle § 95 OSP, podľa ktorého sú žalovaní v I. a 2. rade povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 3.708,83 eura s príslušenstvom a náhradou trov konania.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil na právnom závere, že medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade nedošlo k uzatvoreniu platnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pretože v mene žalovanej v 1. rade podpísal túto zmluvu jej bývalý manžel - žalovaný v 2. rade, ktorý vyplnil a podpísal aj osobný dotazník, ktorý predchádzal vyhotoveniu zmluvy. Žalovaná v 1. rade nespĺnomocnila žalovaného v 2. rade na uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Bolo potrebné konštatovať, že uzatvorená zmluva bola absolútne neplatným právnom úkonom a v rozpore s ust. § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej ako „OZ“). Odvolačný súd sa s týmto názorom prvostupňového súdu plne stotožnil. Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru je neplatná aj z dôvodu nedostatku písomnej formy podľa § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. Pokiaľ ide o rozhodnutie prvostupňového súdu týkajúce sa žalovanej v 1. rade a vyhovujúcej časti voči žalovanému v 2. rade, je právoplatné, nakoľko nebolo napadnuté odvolaním zo strany účastníkov a predmetom odvolacieho konania je iba zvyšná, zamietajúca časť, týkajúca sa žalovaného v 2. rade. Pretože prvostupňový súd vyhodnotil zmluvu o spotrebiteľskom úvere za neplatnú aj vo vzťahu k žalovanému v 2. rade pre rozpor s ust. § 39 OZ, posúdil vzájomné plnenia účastníkov konania podľa § 451 ods. 1, 2 OZ a zaviazal žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobcovi sumu 2.610,01 eura s 9 % úrokom z omeškania ročne od 01.09.2010 do zaplata v mesačných splátkach po 50 eur vždy k 20. dňu v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku. Vychádzal z toho, že žalobca poskytol žalovanému sumu 4.879,51 eura a žalovaný celkom zaplatil žalobcovi 2.269,50, z čoho rozdiel predstavuje sumu 2.610,01 eura a v časti presahujúcej sumu 2.610,01 eura žalobu zamietol

Podľa § 451 odsek 1, 2 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnenie z neplatného právneho úkonu alebo plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. OZ) spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. Vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmovou druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Aktívna legitímácia pri uplatnení právomoci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie vyplýva z ust. § 456 OZ. Toto ustanovenie určuje subjekt, ktorý je v rámci právneho vzťahu zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie postihnutým, a preto oprávneným veriteľom je ten, v koho majetkovej sfére došlo k strate majetkových hodnôt, ktoré možno vyjadriť v peniazoch. Účelom hore citovanej právnej úpravy je predovšetkým zabrániť vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. K osobitným skutkovým podstatám vzniku bezdôvodného obohatenia medzi iným patrí i plnenie bez právneho dôvodu, t. j. plnenie, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval. Pôjde teda o všetky tie prípady, kde poskytnuté plnenie od začiatku nemalo právny dôvod, ako napr. prijatie preddavku na plnenie podľa zmluvy, ktorú účastníci zamýšľali a k uzatvoreniu ktorej však neprišlo, prijatie plnenia, ktoré niekto omylom poskytol inému, voči ktorému nie je v žiadnom právnom vzťahu, a pod.

Prvostupňový súd celú zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyhodnotil ako neplatnú, keď svojím účelom odporuje zákonu v zmysle § 39 OZ, pre nedostatok písomnej formy podľa § 40 ods. 1, 3 OZ, § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z., pričom v tejto časti svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom zdôvodnil. Tým, že došlo k plneniu zo strany žalobcu žalovanému v 2. rade, a tento prijal bez právneho dôvodu plnenie podľa § 451 ods. 2 OZ, vznikla mu povinnosť toto plnenie z neplatnej zmluvy, a teda bez právneho dôvodu vrátiť. Vzhľadom na to, že prvostupňový súd posúdil vzťah účastníkov konania titulom bezdôvodného obohatenia, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 404,54 eura, ktorá pozostávala z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 249,14 eura a iných trov vo výške 155,40 eura. Tento výrok odôvodnil ust. § 142 ods. 2 OSP. Rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti je nepreskúmateľné.

V zmysle ust. § 157 OSP, rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesto pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie, súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia v dôsledku nedostatku dôvodov alebo jeho nezrozumiteľnosti je vždy dôvodom na zrušenie takéhoto rozhodnutia. Výrok rozhodnutia musí byť dostatočne odôvodnený a dôvody musia byť jasné a presvedčivé. Výrok, ktorý nemá svoj obsah v odôvodnení, nemožno za taký považovať. Nedostatok tohto obsahu sa môže prejavíť v nezrozumiteľnosti a tým aj nepreskúmateľnosti dôvodov, prípadne nedostatku dôvodov, čo nedáva podklad pre výrok. Pritom nie je rozhodujúce, že výrok by bol pri správnom odôvodnení správny. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces a táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného odvolania v zmysle § 205 ods. 2 písm. a) OSP.

Nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania robí takto konanie pred súdom prvého stupňa vadným v zmysle § 212 ods. 3 OSP, ktoré zistenie musí mať za následok jeho zrušenie podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP), v ktorom je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP). Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude znova rozhodnúť o náhrade trov konania v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení s dostatočným odôvodnením.

Z uvedeného vyplýva, že žalobca mal vo veci úspech v sume 2.610,01 eura zo žalovanej sumy 3.708,83 eura a neúspech v sume 1.098,82 eura čo predstavuje v pomere k celému predmetu konania 70,37 % úspech žalobcu a úspech žalovaného 29,63 % (100% - 70,37%). Celkový úspech žalobcu je 40,74 % (70,37 % - 29,63 %).

V konečnom dôsledku to znamená právo žalobcu na náhradu trov konania v pomere 40,74 % podľa § 142 ods. 2 OSP, ako aj priznanie náhrady trov konania podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.